

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Svakom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari.“ Neroda poljivica.

Odgovorni urednik i izdavač Josip Hain. — U nakladi tiskare J. Krmptić i drug. u Puli. — Glavni suradnik prof. Matko Mandić u Trstu.

Cesar u Istri.

Od 1. o. mj. nalazi se u našoj sretni Njg. Veličanstvo, koje je amo stiglo prajeti nadvojvode Rajnera, da prisustuje velikim pomorskim vježbam. Njeg. Veličanstvo stiglo je državnom željeznicom Ljubljani dne 1. o. mj. rano u jutro. Na kolodvoru čekali su vladara zemaljski predsjednik barun Hein, gradski načelnik i još neke osobe. Pristup na kolodvor nebljase občinstvu dozvoljen. Vladar je popitao o napredku slovenske mornarice, o čemu ga je načelnik točno obavjestio. Na postaji u Divači čekali su Njg. Veličanstvo od strane oblasitih c. k. načelnik grof Goëss, kotarski poglavar iz zezane g. Rebek, više drugih činovnika i mnoštvo naroda. U ime naroda pozdravio je vladara nje mačk im jezikom predsjednik Muha iz Lokve premda neobnaša nikakvu javnu službu.

Sa postaje u Divači krenuo je dvorski vlak poslije 9 sati u jutro burno pozdravljen od naroda. Na raznih postajah od Divače do Pule očekivalo je pučanstvo u svečanom ruhu cara i kralja. Mnogobrojno bijaše sakupljen narod na postajah u Buzetu i u Cerovlju, Pazinu, Sv. Petru u Šumi, Kanfanaru sve do Pule.

U Puli zaustavio se je dvorski vlak na obali polag novog mulja, koga su tom prigodom krstili „muljem carice Jelisave“. Tuj pozdraviše vladara predstojnici oblasitih. Sa obale uputio se je vladar sa pratnjom na carsku jahtu. O dočeku i hovaraku Njg. Veličanstva u pojedinih mjestih Istre izvješćujemo — u koliko smo dobili obavijesti — pobliže na drugom mjestu. Ovdje izličeimo još jednom, da je prejasnoga vladara naš narod svuda oduševljeno dočekao i pozdravio.

Jer naš izviestitelj nije mogao dobiti umoljenu izkaznicu, da bi mogao iz bliza vidjeti glavne momente dolazka i primika Njg. Veličanstva u Puli, nije nam moguće točnije izvestiti o primiku u Puli. Dostavljamo samo to, da se posvuda novinarom daje barem neku pogodnost kod

PODLISTAK

O hrvatskim čitaonicama u Istri.

Na sastanku istarskih visokoškolača u Pazinu dne 10./VIII. 1902. čitao stud. phil. Ivan Ivančić.

U ovo nekoliko riječi hoću da razmotrim stanje narodnih čitaonica u Istri; njihovu zadaću, kakve su one danas većinom, da li zadovoljuju svojoj prvotnoj zadaći, kakovu korist imade od njih istarski seljak, kakovu bi morao imati, kako bi se dalo te čitaonice promijeniti, da bi odgovarale svojoj zadaći; koliko možemo mi visokoškolci pri tom pomoći itd. — Uz put osvrnut ću se, bez igrice zamjere, na hrvatsku inteligenciju u Istri.

*) Ovak sastavak prihodbujemo bez kakvog popravka i opazke, hodred time našo mlade site na sudjelovanje u jednom smislu. Op. ur.

sličnih prigoda, da mogu biti očevidi dogodjaja, nu ovdje se mimošlo nešto, što si nemožemo drugačije tumačiti, nego da je vojnička oblast, na koju smo se u tom poslu obratili, principijelno izključila sve novinare, pa tako i naše uredništvo.

Odmah poslije „diner“-a, koji je bio u ponedjeljak poslije podne, odputovalo je Njg. Veličanstvo na jahti „Miramar“ k pomorskim vježbom, koje su se obavile kod Pirana. Jučer jutro obavile su se vježbe na kopnu i moru. Istimi je prisustvovalo Njg. Veličanstvo te pratilo njihov tok velikom pomnjom. Kako se javlja, vježbe su podpunoma zadovoljile prejasnoga vladara.

Odbor za podignuće spomenika Njezinom Veličanstvu carici i kraljici Jelisavi u Puli dao nam je priliku, da smo mogli prisustvovati na parobrodu „Lussin“ pomorskim i kopnenimi vježbama. Parobrod „Lussin“ imao je dozvolu — hvala posredovanju pročelnika gornjega odbora g. Niki Mardešić — da se je mogao ustaviti po prilici 10-20 metara nedaleko broda, gdje je Njegov Veličanstvo bilo ukrcano. Vidili smo navalu vojnika s kopna i s mora, ukrcavanje i iskrcavanje vojnika i konja. Jer je brod nešto kasnije priprio na opredijeljeno mjesto, nismo mogli prisustvovati vježbama sa topovima sa mora i kopna. Kako tvrde, vježbe sa topovi izpale su neočekivano dobro. Znakovi, u koje se je pucalo iz topova, bijahu pretvoreni u krpe, što je Njg. Veličanstvu osobito ugadjalo.

Danas rano jutrom odvezlo se Njg. Veličanstvo na pogledavanje tvrđava. Poslije toga ogledati će si novi „dock“, zatim spomen-ploču, postavljenu u mornaričnoj crkvi u Kini padlim vojnikom. Poslije podne odvezli će se opet iz Pule.

U Cerovlju stignuo je vlak u 11 sati 32 č. Kolodvor bio je okićen carskim i državnim, a okolica još i hrvatskim zastavama. Naroda se nabralo do 2000. Grimaldjani su pristupili pod papinskom, carskom i hrvatskom zastavom. Lanac su

Početak našim narodnim čitaonicama moramo tražiti u ilirskom pokretu, dakle od prilike u četrdesetim godinama. Kad se je ilirski pokret počeo širiti, kad je cilji slavenski jug bio oduševljen za ilirsku ideju, kad su u Zagrebu pokrenuli „Ilirske novine“, književno društvo, narodno kazalište itd., uvidjeli su pokretači ilirizma, da one ideje, ono oduševljenje, koje je vladalo u Zagrebu, glavnom gradu i središtu svih Hrvata, da to ne smije ostati samo tamo, nego da sve to mora postati svojino celog hrvatskog naroda, da se sve to mora prenieti i u pokrajinu. Za to su došli na misao, da podignu što više društva po pokrajini, u kojim bi se širile one ideje, koje su se porodile i započele u Zagrebu, u kojim bi se čitale „Ilirske novine“, u kojim bi se okupljao narod u jedno kolo i podučavao u raznim koristinim stvarima. Ta društva imala su biti na neki način podružnice svega onoga, što je u Zagrebu nastojalo; ona su morala

do 300 domaćih odsloženih vojnika. Pred lancem se poredali: obč. odbori pazinski i boljanski sa načelnik dr. Kureličem i Buretićem, svećenstvo pićanskog i krsanskog dekanata sa dekanom vit. Nežićem i Bersendom, pripremeni voditelj kotarskog glavarstva vitez Bosizij, kotarski sudac Pistočni, članovi pazinskog veteranskog društva, te školska djeca sa zastavicami u ruci. Netom je vlak usao u kolodvor, zatutnji pucnjava mužara, pazinska glazba završava carevku, a iz mnoštva zaminju oduševljeni i urnebesni „živio“-klici. N. V. cesar izdaje iz vlaka, te blagohotno primi hrvatski pozdrav načelnika dr. Kureliča. Ovak mu se u daljnjem pogovoru zahvali na gimnaziji ustanovljenoj u Pazinu, te ujedno preporuča ustanovljenje poljudjelske škole. Njegov se Veličanstvo popitalo o polazku i napredku u gimnaziji, te obećalo zanimati se pitanjem o ustrojenju poljudjelske škole. Zatim si je cesar dao još predstaviti viteza Bosizija, sudca Pistočniga, dekanu Bersendu i vit. Nežića, Zupnika u Cerovlju Deklevu i zapovjednika veterana, a zatim je krenuo vlakom dalje, praćen neprekidnim „živio“-klici.

U Pazinu kolodvor bio je okićen carskim i državnim zastavami, a isto tako i sav grad, ali izlicale se na mnogim kućama i žive boje naše trobojnice. Na kolodvoru se sabralo mnoštvo naroda, oblasti, svećenstvo i školska djeca. U lancu je bilo isto kao u Cerovlju, do 300 domaćih odsloženih vojnika. Dvorski vlak je bio pozdravljen iz Lindara pucanjem iz topa, a u Pazinu su grurali mužari. Vlak se u kolodvoru pomicao polagano, te je pučanstvo zanosno sa „živio“- i „eviva“-klici pozdravilo vladara, koji mu je, stojeć do prozora, odzdravljao.

Talijanska kultura.

Veli Losini, 20./VIII.

U zadnjem našem članku orisali smo u kratkim crtama nevoljno političko-narodno stanje ovoga mjesta, ali tim nismo

bili ognjišta za probudjenje naroda i širenje narodne ideje. Kroz ta društva imale su se širiti među hrvatski narod ideje ilirizma, širiti rodoljubne pobjevke i držati narod na okupu. No, ta društva imala su također i tu zadaću, da poučavaju narod u najjednostavnijim pojmovima raznih grana znanosti. Ta su se društva s vremenom razvila i promjenila u naše današnje čitaonice. U svakom ovcem mjestu širom hrvatskih zemalja nicala su takova društva. Na stoline bilo je sada nasadista ideja, koje su nikle iz ilirskog pokreta. Narod se je stao u njima sakupljati, buditi, oduševljavati. — Nego ta su se društva tijekom vremena izrodila, da tako rečem: postala su jedino „čitalačka društva“, a u njima vidimo samo „gospodu“, dok je „prosti narod“ ostao daleko od njih.

Zrake ilirskog pokreta prodirale su po malo u sve hrvatske zemlje. Naša Istra stupila je također u kolo svojih posebnosti, ako i malo ka snije od njih, Naš

Izlazi svakog četvrtka o pošte.

Netiskani dopisi se ne vraćaju, nepodpisani netiskaju, a nefrankirani neprimaju. Predplata sa poštarinom stoji: 12 K u obće, na godinu 6 K za seljake ili K 6—, odn. K 3— na pol godine.

Izvan carevine više poštarina. Plata i utužuje se u Puli.

Pojedini broj stoji 10 h., zao- stali 20 h. koji u Puli, toli izvan iste.

Uredništvo i uprava nalaze se u „Tiskari J. Krmptić i dr.“ (Via Sissano), kamo neka se naslovljuju dva pisma i pred- plate.

ni iz daleka iscrpili sve naše jade i nevolje. Htjelo bi se sjeti, pripisati i pisati, kad bi se željelo prikazati u justoj slici pravo stanje ovoga puka i predočiti prilike u kojima se nalazi. Čovjek bi se i na to dao, žrtvovao bi truda i vremena, samo kad bi bilo odatle koristi.

Nu koristili mi time malo ili ništa, držimo, da nas — dok možemo i koliko možemo — veže uvijek patriotska dužnost, da otkrivamo narodu rane s kojih boluje i mane, koje su se njega prihvatile, kao što i to, da mu pokazujemo put, kojim ima stupati, ako ne želi svoju političku smrt. Dužni smo upozorivati ga na njegove neprijatelje i na propast, koja mu od njih prieti, ako ih za vremena ne upozna i od njih se ne osigura. Kada to učinimo i ako nam bude rodoljubno srce kvarilo, što je naš glas ostao glases vapjućega u pustinji, ipak će nam savjest biti mirna, jer smo dužnost svoju ovršili.

Već zadnjih puta iztakli smo plodove talijanske kulture; dokazali smo, da su naši tobožnji Talijani — a pravije hrvatski renegati — sve, prije nego li ljudi kulturni, naobraženi i plemeniti, jer prava kultura uči poštiivati i ljubiti svoju narodnost i pradjedovski svoj jezik, a njih je talij. kultura naučila svemu protivno. — Medjutim uglađenost, finoća i plemenitost naših „Talijana“ crpljena iz dvietisućne tal. kulture, nije se tu zaustavila, ona je pošla dalje. Naši „irredenti“ hoće, da se i posljednji Lošnjani uvjeri o blagotvornoj moći, kojom djeluje talij. kultura na mlade njezine gojence, — naše talij. „studente“ — Vi, „barbari“ Hrvati, vi ljudi bez kulture, neznalice (i kako nas još ne zovu ti „fimi“ Talijani), zašto ne slušate naše „Talijane“, zašto ne prezrete listom svoj jezik? Zašto ne pljuvate na svoje hrvatsko ime i narodnost, zašto ne predjete svi redom u talijanaški tabor, kamo vas zovu bez prestanka naši nespasjenjaci?! Ta gledajte malo pobliže, koliko su oni napredniji od vas, koji se ne hranite talijanskom kulturom; gledajte samo plodove njihove kulture, pak kanite se, molim vas, vašeg oduševljenja, vašeg prijanjanja uz

narod čamio je u talijanskom robstvu; učenih ljudi hrvatske narodnosti u Istri nije bilo a da bi mogli narod podučiti i izbaviti ga iz ždriela toga suzanjstva. Ali malo po malo počele su zrake narodne prosvjete prodirati i u ovu zapuštenu hrvatsku zemlju. Našemu narodu počela svitati zora a na obzorju pokazu se narodne zvijezde kao Dobriča, Vitezič, Laginja, Spiničić i drugovi.

Drevni Kastav-grad bio je po svojem položaju najbliži materi zemlji, Hrvatskoj; pa su u nj i najprije doprle zrake ilirskog pokreta. U njem se sedamdesetih godina osnovalo prvo čitalačko društvo u Istri; prva „narodna čitaonica“. Od ovih godina sve se više počinju osnivati ovakova društva po istarskim gradićima i selima a danas imademo, hvala Bogu i rodoljublju, gotovo u svakom ovcem gradiću i selu, gdje imade nekoliko poštivovnih muzeva, narodnu čitaonicu. (Dalje sledi.)

želi vlada, da se razpravi u njezinom smislu, nudjuju njoj svoje glasove tržec od nje bogato uzdatje, a ne dobiju li što traže, tada tekar talambasaju po svojih novinah, da su stupili proti vladi u opoziciju i da će proti tom i tom predlogu glasovati. Već im je bilo više puta predbačeno, da igraju u Beču ulogu mešetara ili trgovaca, koji nudjuju svoju robu uz pretjerane cijene, koje im nemože dati ni inače susretljiva im vlada.

Oni su dakle opozicionarci od sale, te ima pravo rimski list što im se podgrugiva.

Književne vijesti.

Matičine knjige. Tko si još nije nabavio ovogodišnje knjige „Matiče Hrvatske“, nek se obrati na tiskaru J. Krmpotić i drug., Pula, via Sissano, koja ima još više primjeraka na raspolaganje.

Rat Hrvata s Madjarima godine 1848.-9. Knjižara „Dioničke tiskare“ u Zagrebu izdala je veoma krasnu knjigu pod naslovom „Rat Hrvata s Madjarima god. 1848.-9.“. Ova je knjiga ukrašena sa 16 finih slika, koje nam prikazuju glavne zgrade onog doba, kad je neumrla ban Jelačić, koji je bio duša onih vremena, zavillao mač pred svojim narodom na obranu domovine.

U toj knjigi opisan je rad i djelovanje bana Jelačića. Knjiga zaprema 445 stranica, a cijena joj je samo K 3-80.

Najtoplije preporučujemo tu knjigu, te pozivljemo svakoga, koji znade čitati, da si ju po mogućnosti nabavi. Ona će mu biti liepa zabava za vrijeme odmora, a istodobno naći će u njoj dostatno nauke o prošlosti „Liepe naše domovine“.

Tvornica pokućstva

dvorskog dobavljača

IGNACIJ KRON

Trst - Beč.

Tvornica u Beču u vlastitim zgradama.

Kuća utemeljena god. 1849.

— Na zahtjev šalje budava: —
ilustrovane popise, originalne nacрте
osnova, pregled sobnih namještaja.

Najveća solidnost, elegantnost i
jeftina cijena.

Čvrste stiskaonice

(preše) za vino

svake veličine i mastionice za
groždje, kao i druge strojeve svake
vrste, orudje i materijal dobiva
se u zalihii tvrdke

Živic i dr.

Via Commerciale br. 2 u Trstu.

Prvo slovensko skladište pokućstva

Antona Černigoj

Trst

Via di Piazza vecchia 1, u kući Marazzi,
podružnica stolarske zadruge u Gorici.

Skladišta u Solkanu - Trstu.

Tvornica sa strojevnim obratom.

Svaka je konkurencija nemoguća
jer je pokućstvo iz prve ruke.

*****

Na prodaju je

POSJED

u blizini grada **Pule** uz vrlo dobre uvjete. — Tko ga želi kupiti, nek se obrati na častnog g. paroha u Peroju, koji će mu dati sve moguće podatke. — Isti se posjed može podijeliti i u tri diela.

Blag. gosp.
GABRIJEL PICCOLI,
liekar,

dvorani zalažnik Nj. svet. papaze
u Ljubljani.
Potrjujem sprejem
steklenic. Vaše tinkture
za želodac, katero moram
najtopleje svakom
mur priporočati, k jti
rašim jo že od leta
1878. in zmiraj mi je
kot izbornu učinkujuće
zdravilo služila pri želodčnih in
črevesnih boleznih.

Krim, 13. maja 1897.
Miroslav Leitner c. kr. državni blagajnik.

Z uporabo Vaše izborne tinkture
za želodac sem rešen skoro dve leti
trajajuće želodčne bolesti ter sem
popolnoma ozdravel, kar z lahko
vestjo potrjujem in to tinkturo za
želodac le priporočam vsem, ki trpe
na želodčni bolezni.
Strassoldo (Primorsko) 6. marca 1898.
1 Karol graf Strassoldo.

Se prodaja v lekarnah v Gorici, Tolminu,
Trstu, Istri in Dalmaciji po 30 via. steklenica.

Tafta za turiste od **L. LUSERA.**
Najbolji i priznati HAK
za kurje oči, zuļjevitost itd.
Glavno skladište:
Ljekarna E. Schwenk, Bec-Meidling
1871
LUSER K 1-20
Dobiva se u svim Ljekarnama

Rodoljubi!
Kupajte samo Cirilo-Methodijske zigice!

Istarska Posujilnica u Puli.

Prima zadrugare, koji uplaćuju zadrughih dielova jedan ili više po kruna 20.
Prima novac na štednju od svakoga, ako i nije član istoga 4 1/2 % kamata čisto bez ikakvog odbitka.
Vraća na štednju uložene iznose do 100 K bez predhodnog odkaza, iznose do 400 K uz odkaz od 8 dana, iznose do 1000 K uz odkaz od 14 dana a tako i veća iznose ako se nije kod uložnja suglasno ustanovio veći ili manji rok za odkaz.
Zajmове (posude) daje samo zadrugarom, i to na hipoteku ili na mjenice i zadužnice uz garanciju: od 9—12 sati pr. p. i 3—7 sati
Uredovni sati svaki dan po podne; u nedjelju i blagdane osim julija i augusta mjeseca od 9—12 prije podne.
Društvena pisarna i blagajna nalazi se u Via Giulla br. 5, prizemno lievo, gdje se dobivaju pobliže informacije.
Ravnateljstvo.

Sjećajte se narodnih društva!

Kao dobročinstvo
i kao potreba za svaku obitelj pokazuje se svaki dan više uporaba

Kathreiner-Kneippove sladne kave.

Nijedna brižna gospodarica neka ne oklijeva duļje, da uvede ovu ugodnu, tečnu i zdravu kavu.

Nema čišće prjese, ni bolje naknade za zrnatu kavu, gdje je ova liečnički zabranjena.

Kathreiner-Kneippova sladna kava prava je samo u originalnim zamotkama Kneippe. Otvoreno vagana i prodavana ili inače zapakovana sladna kava nije nikada

Kathreinerova.